

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap
Institutionen för pedagogik

1FP001 Förskolan - en arena för lek, lärande och omsorg, 17,5
högskolepoäng

Preschool - playing, teaching and learning, 17.5 credits

Huvudområde

Didaktik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2019-01-16.

Reviderad 2025-06-05. Revidering av kurslitteratur.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2025.

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Naturkunskap 1b alternativt Naturkunskap 1a1 + 1a2, Samhällskunskap 1b alternativt Samhällskunskap 1a1 + 1a2 (Områdesbehörighet A6a) eller Engelska B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A (Områdesbehörighet 6a). Minst fem års erfarenhet av pedagogiskt arbete i förskola, motsvarande 100%, efter 1998 varav minst två år sammanhängande.

Mål

Med utgångspunkt i praktiska erfarenheter av förskolans verksamhet och förskolebarns lek och lärande ska studenten efter avslutad kurs kunna:

- beskriva och problematisera vad uppdraget som förskollärare innebär i relation till förskolan och förskoleklassen som arbetsplats och som en del av utbildningssystemet ur ett historiskt och nutida perspektiv
- redogöra för förskolans och förskoleklassens olika styrdokument och förhållandet dem emellan, diskutera demokrati- och värdegrundsuppdraget samt förskollärarens värdepedagogiska arbete
- diskutera hur synen på barn har förändrats över tid samt begreppen barns perspektiv och barnperspektiv
- redogöra för och diskutera olika kunskapsbegrepp samt relatera detta till förskolans och förskoleklassens styrdokument
- redogöra för teorier och aktuell forskning om barns utveckling, lek och lärande samt problematisera undervisningsbegreppet
- beskriva och jämföra pedagogiska filosofier och inriktningar relaterat till lek, lärande och omsorg
- problematisera relationen mellan omsorg, utveckling, lek och lärande, hur dessa bildar en helhet i förskolan samt planera för ett tematiskt arbetssätt
- diskutera olika villkor för lek och lärande såsom pedagogisk miljö, digitalisering, makt och genus, samt kritiskt granska och problematisera dessa
- analysera lek i relation till lärande och samspel genom att använda observation som vetenskaplig metod
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande och talande samt grundläggande färdigheter i akademiskt skrivande

Innehåll

Kursen fokuserar didaktiska perspektiv på förskolan som arena för lek och lärande samt förskollärarens särskilda ansvar för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Inledningsvis fokuseras förskolläraryupdraget, förskolans och förskoleklassens styrning och organisation, inkluderat olika pedagogiska filosofier och inriktningar. För att fördjupa och bredda studentens tidigare erfarenheter diskuteras demokrati- och värdegrundsuppdragen liksom barnsyn utifrån teoretiska perspektiv.

Teorier om kunskap, utveckling, lek och lärande behandlas och relateras till undervisningsbegreppet. Med utgångspunkt i studenternas egna erfarenheter tas olika villkor för lek och lärande upp och problematiseras. I kursen genomförs observation som underlag för att analysera lek i relation till lärande och samspel mellan barn och mellan barn och vuxna. Den helhetssyn på barn och barns behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet, går som en röd tråd genom kursen. Med detta som utgångspunkt planeras ett temainriktat arbete.

Vid undervisning som på schemat markerats som seminarium eller metodikpass gäller obligatorisk närvaro.

I seminarier, workshops och skriftliga uppgifter tränas den kommunikativa förmågan. I kursen används loggbok för reflektion och yrkeslärande.

Professionsbas och professionell progression

I kursen behandlas förskollärarprofessionen, förskolan och förskoleklassen som arbetsplats och som en del av utbildningssystemet. Förskollärares professionella förhållningssätt i relation till barn fokuseras. Med utgångspunkt i den egna praktiken problematiseras demokrati- och värdegrundsuppgifterna samt olika villkor för lek och lärande. I undervisningen ingår moment såsom redovisningar för mindre och större grupper vilket avser bidra till förståelse för förskollärares kommunikativa kompetens samt för olika uttrycksformers betydelse.

Vetenskapligt förhållningssätt samt vetenskaplig progression

Observation som vetenskaplig metod introduceras med fokus på barns lek och lärande. I fältstudier tränar studenten sig i att genomföra observationer, dokumentera, bearbeta, analysera och redovisa sina iakttagelser. I samband med skriftliga redovisningar tränas det akademiska skrivandet med tonvikt på att sakligt och begreppsligt korrekt kunna redovisa och kommentera vetenskapliga källor samt att utveckla förmåga att kritiskt granska och kommentera lästa texter. Kursen innefattar också moment av litteratursökning i bibliotekets databaser. Forskningsetiska principer tas upp.

Undervisningsformer

Undervisning ges i form av föreläsningar, individuella uppgifter och studiegruppsarbeten samt obligatoriska seminarier, metodikpass och fältstudier. I en loggbok reflekterar studenten över sina egna erfarenheter och dokumenterar sitt eget lärande och de insikter och kunskaper som erhålls genom hela utbildningen.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examination sker genom ett examinerande seminarium, en muntlig examination samt en skriftlig hemtentamen.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

För betyget Väl godkänd på hela kursen ska Väl Godkänd ha uppnåtts i muntlig examination samt skriftlig hemtentamen.

Studenter som ej har deltagit i obligatoriska seminarier och metodikpass kompletterar genom muntlig eller skriftlig uppgift.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studerande som genomfört kursen och de studerande som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den studerande.

Kursen ingår i Förskolläraryrket för pedagogiskt verksamma i förskolan.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Andersson Tengnér, Lisa & Heikkilä, Mia (senaste upplagan). *Arbeta med jämställdhet i förskolan: med normmedveten pedagogik*. Stockholm: Gothia Fortbildning AB, (189 s).

Barnstugeutredningen (1972). *Förskolan del II – betänkande avgivet av 1968 års barnstugeutredning* (SOU 1972:279. Socialdepartementet (valda delar, ca 70 s). Tillgänglig på internet.

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna (senaste upplagan). *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur, (170 s).

Edfelt, David (senaste upplagan). *Hjärna i förskolan – vägen till barns lärande och utveckling*. Stockholm: Gothia kompetens.

Eidevald, Christian & Engdahl, Ingrid (senaste upplagan). *Utbildning och undervisning i förskolan - omsorgsfullt och lekfullt stöd för lärande och utveckling*. Stockholm: Liber, (valda delar, ca 200 s).

Engdahl, Ingrid, & Ärlemalm Hagsér, Eva (red.) (senaste upplagan). *Att bli förskollärare. Mångfacetterad komplexitet*. Stockholm: Liber, (valda delar, ca 160 s).

Gustavsson, Bernt (2002). *Vad är kunskap?: en diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Stockholm: Statens skolverk, (valda delar, 40 s). ISBN-9185009199. E-bok.

Hedlin, Maria (2021). *Lilla genushäftet 3.0: om genus och skolans jämställdhetsmål*. Institutionen för didaktik och lärares praktik, Linnéuniversitetet, (44 s). Tillgänglig på internet.

Jensen, Mikael, (senaste upplagan). *Lekteorier*. Lund: Studentlitteratur (230 s).

Johansson, Eva (2011). *Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (valda delar, 100 s). ISBN: 9789186529598. Tillgänglig på Internet.

Korpi, Martin, Barbara (2015). *Förskolan i Politiken – om intentioner och beslut bakom den svenska förskolans framväxt*. Utbildningsdepartementet. (U15-007) ISBN: 91-974321-7-2. (100 s). Tillgänglig på internet.

Nilsen, Malin (senaste upplagan). *Barns digitala aktiviteter : samspel mellan barn, lärare och digitala teknologier i förskolan*. Stockholm: Liber, (184 s).

Pramling Samuelsson, Ingrid & Johansson, Agneta (red.) (senaste upplagan). *Förskolans yngsta barn – perspektiv på omsorg, lärande och lek*. Stockholm: Liber, (valda delar, ca 180 s).

Säljö, Roger (senaste upplagan). *Lärande – en introduktion till perspektiv och metaforer*. Gleerups Ubildning AB (176 s).

Åberg, Ann & Lenz Taguchi, Hillevi (senaste upplagan). *Lyssnandets pedagogik: etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. Stockholm: Liber, (209 s).

Aktuella styrdokument för förskola och förskoleklass tillkommer (ca 50 s).

Vetenskapliga artiklar tillkommer (ca 150 s).